

**Савчук Оксана**

Студентка 2 курсу спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Цвігун І.А.**

д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку,

оподаткування та технологій електронного бізнесу

Подільський державний аграрно-технічний Університет

м. Кам'янець-Подільський

## **ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ**

Основною метою діяльності більшості підприємств є одержання прибутку. Власне його отримання ще не є свідченням раціональної організації виробничого процесу, відсутності прорахунків в управлінні діяльністю підприємства.

Завдання достовірно відобразити об'єкти, що формують фінансовий результат, правильно його розрахувати відповідно до чинних положень (стандартів) бухгалтерського обліку і оподаткувати, покладається на облікову службу підприємства. Однією з причин важливості таких діє є формування бази оподаткування податком на прибуток підприємств для визначення податкового зобов'язання за цим податком.

Виходячи з методики податкових розрахунків бази оподаткування податку на прибуток підприємств, перш за все, визначається фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Це безпосередньо вказано в п.п. 134.1.1 ст.134 ПКУ [1]. Визначення облікового фінансового результату є складним процесом, який охоплює всю діяльність підприємства. А отже, до уваги беруться положення практично всіх П(С)БО.

В умовах автоматизації бухгалтерського і податкового обліку якість обліку доходів і витрат залежить від правильного обрання суб'єктом господарювання прикладного програмного продукту, налаштування облікової та податкової

політики, заповнення бази довідників, створення необхідних постійних констант, а також від вмінь та навичок облікового персоналу користуватись обраним програмним продуктом.

Облікова політика суб'єкта господарювання в частині обліку складових, що формують фінансовий результат, в автоматизованій системі має бути налаштована відповідно до принципів бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності, які викладені в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», та згідно з вимогами П(С)БО 15 «Дохід» і П(С)БО 16 «Витрати» [2-4].

Основні налаштування облікової і податкової політики, які суттєво впливають на облік розрахунків за податком на прибуток здійснюються в автоматизованих системах обліку на перших етапах роботи в програмі. Внесення змін в ці налаштування є можливими в тому самому порядку, що й зміни в обліковій політиці підприємства – лише у випадках передбачених П(С)БО, з обґрунтуванням і розкриттям причин і наслідків у фінансовій звітності підприємства [2].

При налаштування параметрів, що стосуються обліку виробництва вказується схема оподаткування, що застосовується суб'єктом господарювання, обрані методи оцінки вибуття запасів, база розподілу загальновиробничих витрат, спосіб розрахунку собівартості продукції (робіт, послуг) тощо. Для правильного ведення податкового обліку визначається податкове призначення кожного активу і операції. Особлива увага приділяється встановленню відповідності між статтями доходів і витрат в бухгалтерському і податковому обліку, адже, враховуючи вимоги П(С)БО 17 «Податок на прибуток» та норми Податкового кодексу України, у бухгалтерському обліку має бути сформовано декілька видів фінансових результатів, проведені розрахунки облікового і податкового податку на прибуток [1; 5]. Схематично методика формування зобов'язання з податку на прибуток підприємств, наведена на рис.1.



*Рис.1 Методика формування зобов'язання з податку на прибуток підприємств в бухгалтерському і податковому обліку*

Для визначення поточного податку на прибуток, який є зобов'язанням підприємства зі сплати цього податку, обліковий податок або збиток, який визначений за чинними П(С)БО, корегується на тимчасові різниці [5]. Саме останні призводять до виникнення в обліку відстрочених податкових активів і зобов'язань.

Визначення облікового фінансового результату в програмі 1С:Підприємство відбувається після операцій закриття періоду. Закриваючи звітний період слід пам'ятати, що звітні періоди в бухгалтерському і податковому обліку на співпадають. Тому наприкінці звітного року до регламентних операцій, які зазвичай виконуються щомісяця, додаються регламентні операції виключно податкового обліку:

- нормування витрат, тобто розрахунок сум витрат подвійного призначення, які згідно з ПКУ дозволено включати до складу витрат у певному обсязі (виконується документом *«Нормування витрат з податку на прибуток»*);
- податкові коригування транспортно-заготівельних витрат у тому разі, якщо не збігаються податкові їх призначення та фактичні напрями вибуття запасів (виконується документом *«Зміна податкового призначення ТЗВ»*);
- відображення в обліку розрахунку податку на прибуток, а також розрахунок і відображення відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань (виконується документом *«Розрахунки з податку на прибуток»*).

Особливістю відображення в обліку податку на прибуток є також те, що у проміжній фінансовій звітності відстрочені податкові активи і зобов'язання не відображуються [5, п.15]. Протягом року в бухгалтерському обліку і звітності вказується лише поточний податок на прибуток, який визначається відповідно до чинного податкового законодавства України у сумі сплати [5, п.5]. На дату ж складання балансу в обліку проводиться відповідне корегування (збільшення або зменшення) суми витрат з податку на прибуток відповідно до визначеної суми облікового податку (збитку) за звітний рік.

Як результат облікові дані для оподаткування повинні відображати: порядок формування суми доходів і витрат; порядок визначення частки витрат, що враховуються для цілей оподаткування в поточному податковому (звітному) періоді; суму залишку витрат (збитків), що підлягає віднесенню на витрати в наступних податкових періодах; порядок формування сум створюваних резервів; суму заборгованості за розрахунками з бюджетом з податку.

У той же час бухгалтерський облік повинен мати інформацію про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності незалежно від правил та вимог податкового законодавства, а сучасні трансформації механізму справляння податку на прибуток потребують нового підходу до аналізу порядку його нарахування й сплати, який доцільно здійснювати з метою обґрунтування шляхів його удосконалення.

## Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 №2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 17.11.2019).
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 17.11.2019).
3. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 17.11.2019).
4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 №318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0027-00> (дата звернення: 17.11.2019).
5. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 №353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0047-01> (дата звернення: 17.11.2019).